

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามภูมิภาคเดิม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 547 คน จาก 40 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2554) นำมาสุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเจซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ผู้วิจัยนำเสนอสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ตามลำดับดังนี้

1. ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.89 อยู่ที่ภูมิลำเนาเดิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ คิดเป็นร้อยละ 70.22 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.44 มีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.44 และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 47.56

2. ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน เรียงตาม

ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ($\bar{x}=3.25$) รองลงมา คือ ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ($\bar{x}=3.19$) ด้านความรู้สึกประสบความสำเร็จ ($\bar{x}=2.94$) ด้านความรู้สึกรับผิดชอบ ($\bar{x}=2.90$) ด้านความรู้สึกพึงพอใจ ($\bar{x}=2.70$) และด้านความรู้สึกในหน่วยงาน ($\bar{x}=2.60$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีดังนี้

1) ครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่อยู่ภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) ครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายเพื่อสรุปเป็นข้อยุติให้ทราบถึงข้อเท็จจริงโดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุนหรือข้อขัดแย้งได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลวิจัยพบว่า ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เนื่องจากความรู้สึกที่บ่งบอกถึงระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนั้น ครูมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ เพราะการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานต่าง ๆ จึงทำให้รู้สึกมั่นคงปลอดภัยในขณะเดียวกัน ครูยังรู้สึกว่างานที่ต้องรับผิดชอบนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จอย่างเต็มที่ จึงทำให้มีความรู้สึกพึงพอใจต่อหน่วยงานอย่างเพียงพอ ดังนั้นระดับขวัญกำลังใจของครูจึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิมล จำปา** (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญ จันทรสุข (2544) ได้ศึกษาวิจัยกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนเลี้ยงภัย และกั้นดารจังหวัดยะลา พบว่า โดยภาพรวมข้าราชการครูมีขวัญกำลังใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพึงพอใจในงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุดเช่นกัน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ในภาพรวมและรายด้านของค่าเฉลี่ยระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ยังพบรายละเอียดดังนี้

1) ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ครูมีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า โดยภาพรวมแล้ว ครูมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานของโรงเรียน และยังมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถเช่นกัน แต่ครูยังขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผน ความรู้สึกที่มีเกียรติความอบอุ่นในการปฏิบัติงานและได้รับสวัสดิการที่เพียงพอ จึงทำให้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานออกมาในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ **ขงยุทธ เกษสาคร (2555)** ที่ได้กล่าวถึงการให้บำเหน็จรางวัลว่าเป็นสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่เงิน นอกเหนือจากเงินแล้วยังมีปัจจัยอื่นที่จูงใจให้บุคคลปฏิบัติงาน คือ ฐานะทางสังคม เป็นความรู้สึกของตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทำให้อยากไปปฏิบัติงาน เช่น มีสิทธิตัดสินใจและออกเสียงในการปฏิบัติงานของกลุ่ม รู้จุดมุ่งหมายปลายทางของกลุ่ม ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานมากขึ้น เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติพันธ์ หนูทอง (2549) ที่ได้วิจัยเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานีมีขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านความรู้สึกรับผิดชอบ ครูมีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งที่เป็นประจำและหน้าที่อื่น ๆ โดยมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทำงานร่วมกันอย่างสนิทสนมรักใคร่กลมเกลียว ให้ความยอมรับ ความร่วมมือและความช่วยเหลือกันและกัน แต่ในเรื่องของการดูแลเอาใจใส่จากผู้บริหารนั้นยังน้อยกว่าที่ควรจะเป็น จึงทำให้ครูมีขวัญกำลังใจด้านความรู้สึกรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดกำลังขวัญและกำลังใจดี คือ การมอบหมายงานให้บุคคลปฏิบัติหรือรับผิดชอบนั้น หากมอบหมายงานไม่เหมาะสมกับบุคคล ซึ่งอาจเป็นในรูปของความไม่เหมาะสมกับความถนัด ไม่เหมาะสมกับบุคลิกภาพหรือความรู้ความสามารถของเขาจะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความคับข้องใจ เกิดความไม่พึงพอใจ ซึ่งเป็นการทำลายกำลังขวัญและกำลังใจของเขาด้วย

3) ด้านความรู้สึกพึงพอใจ ครูมีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ครูมีความรู้สึกที่ได้ปฏิบัติงานในโรงเรียนเหมาะสมกับความสามารถ ทำให้มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ แต่อย่างไรก็ตามการแจ้งข่าวสารการดำเนินงานให้ทราบ การได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้เพิ่มเติม และการประสานสัมพันธ์อันดีต่อกันกับคณะครู ตลอดจนจนถึงการได้รับมอบหมายงานที่ยากและท้าทายความสามารถอย่างเพียงพอ ดังนั้นจึงทำให้ครูมีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านความรู้สึกพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ แตกต่างจากงานวิจัยของ ประทุม สุขะ (2545) ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสวนผึ้งและกิ่งอำเภอบ้านคา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่า สภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือ ความพอใจในสถานภาพครู ความพอใจในหน้าที่การงาน ส่วนที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ความพอใจในหลักสูตร ความพอใจในอาคารสถานที่และการบริหาร ความพอใจในปริมาณงาน และความพอใจในเงินเดือน

4) ด้านความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ครูมีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ครูมีความรู้สึกมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่พร้อมปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายถือเป็นหน้าที่หลักที่จะต้องรับผิดชอบอย่างเต็มที่ และงานที่ปฏิบัติในปัจจุบันช่วยเอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้าได้ แต่ว่าครูส่วนใหญ่ยังมีความรู้สึกว่ายังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหในการปฏิบัติงานและการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ตลอดจนถึงยังขาดการแนะนำจากเพื่อนร่วมงานอีกด้วย จึงทำให้ครูมีความรู้สึกว่า ตนเองไม่มีความมั่นคงและปลอดภัยในอาชีพการทำงาน ดังนั้น จึงทำให้ครู มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ มนูญ จันทร์สุข (2544) ได้วิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนสี่แยกและกันดารจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนสี่แยกและกันดารจังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีขวัญและกำลังใจด้านความมั่นคงปลอดภัยอยู่ในระดับที่สูง

5) ด้านความรู้สึกประสบความสำเร็จ ครูมีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ครูมีความรู้สึกว่าตนเองยังได้รับการยกย่องชมเชยเมื่อทำงานประสบความสำเร็จ และมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างดี แต่ครูยังขาดการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และยังไม่มั่นใจว่าจะปฏิบัติหน้าที่ได้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างร่วมมือกันและกันของครูในโรงเรียน ดังนั้นครูจึงมีความรู้สึกประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งงานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ เกียรติพันธ์ หนูทอง (2549) ที่ได้วิจัยเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานีมีขวัญในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จ และด้านการยกย่องในความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก

6) ด้านความรู้สึกในหน่วยงาน ครูมีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า โรงเรียนยังขาดการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและที่ทำงานให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน และยังขาดความเชื่อมั่นในความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา เนื่องจากการขาดความเป็นกันเองและเปิดเผยของผู้บังคับบัญชา ดังนั้น จึงทำให้ครูมีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้สึกในหน่วยงาน อยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ ประทุม สุขะ (2545) ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสวนผึ้งและกิ่งอำเภอบ้านคา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่า สภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร

2. ผลการเปรียบเทียบระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม ภูมิภาคเดิม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่า

1) ภูมิภาคเดิมต่างกัน ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อภิปรายผลได้ว่า ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรและครูทุกระดับได้มีโอกาสพัฒนาตนเองโดยการเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุมวิชาการ หรือศึกษาจากเอกสาร ตำรา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้ครูถึงแม้จะมีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน แต่เมื่อต้องปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งได้รับความรู้ความสามารถจากการพัฒนาในการปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกัน ก็ทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีขวัญและกำลังใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร ศรีแก้ว (2549) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

2) วุฒิการศึกษาต่างกัน ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายผลได้ว่า เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ได้มีนโยบายสร้างขวัญกำลังใจให้ข้าราชการครูทุกคนไว้ว่า

จะมีวุฒิการศึกษาระดับใดก็ตามต่างต้องได้รับการบำรุงการดูแลในเรื่องขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อยู่เป็นประจำจึงทำให้มีขวัญกำลังใจในการทำงานอยู่เสมอ

3) ประสบการณ์ทำงานต่างกัน ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายผลได้ว่า ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ได้มีการพัฒนาด้านบุคลากรและครูให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เช่น มีการประชุม สัมมนาฝึกอบรม เพื่อถ่ายทอดความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งมีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการประเมินคุณภาพงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ครูถึงแม้ว่ามีประสบการณ์การทำงานมีความชำนาญ แต่เมื่อต้องปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารไปพร้อมๆ กัน ซึ่งได้รับความรู้ความสามารถจากการพัฒนาในการปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียมกัน ก็ทำให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างมีขวัญและกำลังใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติพันธ์ หนูทอง (2549) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องขวัญการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุราชการต่างกันมีขวัญในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอเรือเสาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ควรวางแผนจัดทำโครงสร้างงบประมาณที่เหมาะสมให้มีเครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ทางการศึกษาที่จำเป็นอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน

1.2 ควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานโดยใช้หลักพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อความประทับใจร่วมกัน ซึ่งเป็นหนทางที่นำไปสู่มีมิตรภาพการทำงานร่วมกัน เช่น การทำกิจกรรมสันทนาการเพื่อสลายพฤติกรรมการเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคล หรือจัดแข่งขันกีฬาที่มีลักษณะเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม จะช่วยสร้างทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและความสามัคคี

1.3 ควรส่งเสริมให้มีการสร้างภาวะผู้นำกับบุคลากรทุกระดับ เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงให้สามารถบริหารจัดการในฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ทั้งนี้การปกครองของผู้บังคับบัญชาควรยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ตั้ง

1.4 ควรมีระบบการบริหารงานบุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้วย เช่น ระบบการจัดการบุคลากร ระบบการจัดสรรเงินเดือนและเงินรางวัล ระบบการฝึกอบรมและพัฒนา ระบบสวัสดิการ และระบบความปลอดภัย เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอหรือเสาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 เพื่อเปรียบเทียบกับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการให้ขวัญและกำลังใจของครูในอำเภอหรือเสาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ในตัวแปรความเครียด ความคาดหวังของบุคลากรทางการศึกษา

